421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet

a műemlékvédelmi bírságról

A Kormány a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 225. § (1) bekezdés 42. pontjában, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 93. § (1) bekezdés 5. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Általános rendelkezések

1. § (1) E rendeletet a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 16. § 96. pontjában meghatározott nemzeti emléknek minősülő műemlékekkel kapcsolatos műemlékvédelmi bírság megállapítására és megfizetésére kell alkalmazni.

(2) E rendelet alkalmazásában műemléken nemzeti emléknek minősülő műemléket, műemléki értéken nemzeti emléknek minősülő műemléki értéket kell érteni.

(3) A műemlékeket az (5) bekezdésben foglaltak alapján műemlékvédelmi bírság (a továbbiakban: bírság) szempontjából I. vagy II. kategóriába kell sorolni.

(4) A műemléki területek bírság szempontjából a II. kategóriába tartoznak.

(5) A kategóriába sorolás során figyelemmel kell lenni a nemzeti emlékhez tartozó elemek korára, ritkaságára, egyediségére, valamint az érintett nemzeti emlék társadalmi közösségen belüli történeti, eszmei, művészeti, gazdasági és funkcionális jelentőségére, illetve a nevesített műemléki értékeire.

2. § (1) A műemlékek kategóriába sorolását a védettségre vonatkozó miniszteri rendelet tartalmazza.

(2) Műemlékegyüttes kategóriába sorolása a teljes műemlékegyüttesre vonatkozik, kivéve, ha védettségre vonatkozó miniszteri rendelet másként határozza meg.

3. § A bírság megfizetése nem mentesít a bírsággal sújtott tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, illetve a műemlék megóvása érdekében a megfelelő intézkedés megtételére, a védettségi állapot vagy környezet helyreállítására vonatkozó kötelezettség teljesítése, továbbá a más hatóság által megállapított kötelezettségek teljesítése alól.

2. Értelmező rendelkezések

4. § E rendelet alkalmazásában

1. *általános épületplasztika:* jellemzően ismétlődő architektonikus vagy ornamentális jellegű épületplasztika;
2. *általános falfestés:* jellemzően ismétlődő architektonikus vagy ornamentális jellegű díszítőfestés;
3. *általános képző-, illetve iparművészeti érték:* jellemzően architektonikus vagy ornamentális jellegű díszítőelem;
4. *jelentős épületplasztika:* olyan épületplasztika, amely figurális jellegű részleteket is tartalmaz vagy tartalmazott;
5. *jelentős falfestés:* olyan falfestés, amely figurális jellegű részleteket is tartalmaz vagy tartalmazott;
6. *jelentős képző-, illetve iparművészeti érték:* olyan díszítőelem, amely figurális jellegű, vagy figurális jellegű részleteket is tartalmaz vagy tartalmazott;
7. *megrongálás, rongálódás:* a műemlékben bekövetkezett olyan fizikai károsodás, amely esetén a vizsgált érték műemléki értéke restaurátori vagy szakipari módszerekkel helyreállítható;

8. *részleges megsemmisítés, megsemmisülés:* a műemlékben bekövetkezett olyan fizikai károsodás, amely esetén a vizsgált érték a műemléki értékét részben elvesztette;

9. *teljes megsemmisítés, megsemmisülés:* a műemlékben bekövetkezett olyan fizikai károsodás, amely esetén a vizsgált érték a műemléki értékét teljesen elvesztette vagy eltűnt;

10. *veszélyeztetés:* olyan tevékenység végzése vagy állapot fenntartása, amely nem eredményezi a műemléki érték fizikai sérülését, de annak folytatása, fenntartása a műemléki érték károsodásával járna;

11. *vizsgált érték:* a műemléki érték vagy a műemléki terület egésze vagy annak károsodással érintett része, részlete, alkotórésze, amelyre vonatkozóan a műemlékvédelmi bírság kiszámítása történik.

3. A műemlékvédelmi bírság kiszámítása

5. § (1) A bírság összege

a) az I. bírságkategóriába tartozó műemlék esetén a 8. § (2) bekezdésében meghatározott bázisérték legalább 0,5-szeresétől legfeljebb kétezerszereséig,

b) a II. bírságkategóriába tartozó műemlék esetén a 8. § (2) bekezdésében meghatározott bázisérték legalább 0,25-szorosától legfeljebb ezerszereséig terjedhet.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott minimális bírságösszegnél kisebb mértékű számított bírságösszeg esetén a minimális bírságösszeget, a maximális bírságösszegnél nagyobb mértékű számított bírságösszeg esetén a maximális bírságösszeget kell alapul venni.

6. § (1) A bírság összege a bírságalap és

a) a vizsgált érték történeti jellegéhez, építési időszakához,

b) a vizsgált érték egyediségében, ritkaságában megnyilvánuló jellegéhez, továbbá

c) a vizsgált értékben okozott kár nagyságához

rendelt szorzószámok szorzata, a (2)–(4) bekezdésben meghatározott eseteket kivéve.

(2) Védett történeti kert vagy műemlék telkén lévő, illetve a nyilvántartásban védettként jelölt, vagy műemlék részét képező történeti kert, park (a továbbiakban: védett park), valamint történeti temetkezési hely esetén a bírság összege

a) a károsodással érintett növényállományra vonatkozó, az 1. melléklet szerint számított bírságalap,

b) a károsodással érintett fákra vonatkozó, a 2. melléklet szerint számított, illetve

c) a védett park vagy temetkezési hely károsodással érintett további tartozékaira, épített elemeire az (1) bekezdés szerint számított értékek összege.

(3) A bírság összege a bírságalap és a 11. § (1) bekezdés *a)* pontja és a 12. § (1) bekezdése szerinti szorzószámok szorzata, ha

a) a műemléki érték műemléki terület, és a vizsgált érték nem áll egyedi védettség alatt, vagy

b) a műemléken örökségvédelmi engedély vagy bejelentés nélkül vagy attól eltérően történtek a műemléki érték sérelmével nem járó munkálatok.

(4) A bírság összege a bázisértékkel azonos mértékű

a) a szakértői jogosultsághoz kötött tevékenység szakértői jogosultság nélküli végzése vagy

b) kizárólag műemléki restaurálás szakterületen műemléki szakértői jogosultsághoz kötött tevékenységnek a megfelelő jogosultsággal nem rendelkező személlyel végeztetése esetén.

7. § A 6. §-ban foglaltak megállapításához az örökségvédelmi hatóság – tizenöt napos határidő kitűzésével – a műemlékvédelmi szakértő szerv véleményét kikérheti.

8. § (1) A bírság kiszabása során meg kell állapítani a bírságalapot, amely

a) a (2) bekezdés szerinti bázisérték,

b) az 1. mellékletben meghatározott műemléki értékfajtához vagy műemlék telkén védelem alatt nem álló építmény, épület és épületrész fajtájához tartozó, az 1. mellékletben foglalt táblázat B oszlopa szerinti kiterjedés vagy számosság szerinti méret és

c) az 1. mellékletben foglalt táblázat C oszlopában foglalt szorzószám

szorzata.

(2) A bázisérték a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett, az eljárás megindulásának évét két évvel megelőző évre vonatkozó országos, új lakások átlagos négyzetméterára.

(3) Ha a vizsgált érték alapján a bírságalapot az 1. mellékletben foglalt táblázat 2. és 3. sora szerint kell kiszámítani, a vizsgált érték egyes alkotóelemeinek méretét, számát kizárólag a 10. § (1) bekezdése szerint kell figyelembe venni.

(4) Ha a vizsgált érték alapján a bírságalapot az 1. mellékletben foglalt táblázat 4–9. sora szerint több értékre vonatkozóan szükséges kiszámítani, úgy a teljes bírság az egyes értékekre kiszámított bírságok összege.

(5) A bírságalapot a munkálatokkal érintett építmény vagy épületszerkezet mérete és fajtája alapján kell kiszámolni a 6. § (3) bekezdése szerinti esetben, ha a tevékenység a műemléki érték megjelenésének hátrányos megváltozását, érvényesülésük csökkenését eredményezi.

9. § (1) A műemléki érték 6. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti, a műemléki érték történeti jellegéhez, építési időszakához rendelt szorzószámok:

a) 1526 előtt létesült műemléki érték esetén 10-szeres,

b) 1526–1711 között létesült műemléki érték esetén 6-szoros,

c) 1712–1824 között létesült műemléki érték esetén 5-szörös

d) 1825–1918 között létesült műemléki érték esetén 3-szoros,

e) 1919–1945 között létesült műemléki érték esetén 2-szeres,

f) 1945 után létesült műemléki érték esetén 1,3-szeres.

(2) Ha a műemléki érték jól körülhatárolható módon több építési időszakban létesült, akkor az egyes részletek tekintetében az adott építési időszakra vonatkozó szorzószámot kell alkalmazni.

(3) Ha a műemléki érték létesítésének építési időszaka azért bizonytalan, mert több építési időszakkal jellemezhető, akkor a felmerülő lehetséges építési időszakok közül a jellemzőbbet kell választani.

(4) Ha a műemléki érték létesítésének építési időszaka azért bizonytalan, mert pontos évszámmal nem megállapítható, akkor a felmerülő lehetséges építési időszakok közül a későbbit kell alkalmazni.

10. § (1) A 8. § (3) bekezdése szerinti esetben a 6. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott jelleghez tartozó szorzószámok:

a) általános falfestések esetén 1,05-szoros,

b) jelentős falfestések esetén 1,2-szeres,

c) általános épületplasztika esetén 1,05-szoros,

d) jelentős épületplasztika esetén 1,2-szeres,

e) jelentős egyéb, az *a)–d)* pontba nem sorolható képző- vagy iparművészeti alkotások, értékek esetén 1,2-szeres,

f) berendezés, tartozék esetén 1,2-szeres,

g) nem ismert, nem dokumentált értékek esetén 1,3-szeres.

(2) Az (1) bekezdés *a)–f)* pontjában foglaltak közül több szorzó is alkalmazható, azzal, hogy az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt szorzószámok, valamint az (1) bekezdés *c)* és *d)* pontja szerinti szorzószámok nem alkalmazhatók egyszerre.

(3) Az (1) bekezdés *g)* pontja szerinti szorzószám csak önmagában alkalmazható.

(4) Az (1) bekezdés szerinti szorzószámot nem kell alkalmazni, ha az (1) bekezdés szerinti egyik szorzószámmal sem jellemezhető a vizsgált érték.

(5) A 8. § (4) bekezdése szerinti esetben a 6. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott jelleghez rendelt szorzószámok:

a) képző-, illetve iparművészeti értékkel nem bíró elem esetén 1-szeres,

b) általános képző-, illetve iparművészeti értékkel bíró elem esetén 2-szeres,

c) jelentős képző-, illetve iparművészeti értékkel bíró elem esetén 4-szeres.

11. § (1) A vizsgált értékben okozott kár nagyságához rendelt, a 6. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti szorzószám:

a) a vizsgált érték veszélyeztetése, az állagmegóvás, jókarbantartás követelményének elmulasztása esetén, valamint a 8. § (5) bekezdése szerinti esetben 0,05-szoros,

b) a vizsgált érték megrongálása, rongálódása esetén 0,15-szoros,

c) a vizsgált érték részleges megsemmisítése, megsemmisülése esetén 0,5-szeres,

d) a vizsgált érték teljes megsemmisítése, megsemmisülése esetén 1-szeres.

(2) Ha az (1) bekezdésben felsoroltak közül több is megvalósul, akkor a súlyosabb jogsértéshez tartozó szorzószámmal kell a bírságalapot megszorozni.

12. § (1) Ha a műemléki érték műemléki terület, a 6. § (3) bekezdés *a)* pontjában foglaltakra vonatkozó szorzószám:

a) műemléki jelentőségű terület esetén 0,4-szeres,

b) történeti táj esetén 0,15-szoros,

c) műemléki környezet esetén 0,1-szeres.

(2) Ha a vizsgált érték több műemléki területen található, úgy kizárólag a legmagasabb szorzószámot kell figyelembe venni.

(3) Ha a vizsgált érték egyedi védettség alatt áll, úgy a műemléki terület fajtájára vonatkozó szorzószámot nem kell figyelembe venni.

4. A műemlékvédelmi bírság kiszabásának további szabályai

13. § (1) A bírság összegét 10 000 forintra kerekítéssel kell megállapítani.

(2) A bírság megfizetésének határideje kilencven nap.

(3) A határidő kezdő napja a bírságot kiszabó határozat véglegessé válásának napja.

14. § (1) A kiszabott bírságot az azt megállapító végleges határozatban előírt határidőn belül készpénz-átutalási megbízással, átutalási megbízással, bankkártyás fizetéssel vagy – ha a feltételei fennállnak – elektronikus fizetési és elszámolási rendszeren keresztül kell megfizetni.

(2)[1] A bírságot az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal bírság és egyéb központosított bevétel beszedési számlájára kell megfizetni.

(3) A bírság befizetésének megtörténtét a teljesítést követő nyolc napon belül a kötelezett köteles a bírságot megállapító hatóság részére igazolni.

5. Záró rendelkezések

15. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 16. napon lép hatályba.

16. § A 2024. szeptember 30-án kiemelten védett műemlék státuszú műemlékeket I. kategóriába, a védett műemlék státuszú műemlékeket II. kategóriába kell sorolni.

17–18. §[2]

1. melléklet a 421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelethez

A bírságalap kiszámításához szükséges jellemző, mértékegység és szorzószám

	A	B	C
1.	A szabálytalan tevékenységgel érintett védett műemléki értékfajta vagy műemlék telkén védelem alatt nem álló építmény, épület és épületrész fajtája	Kiterjedés vagy számosság/mértékegység	Szorzószám
2.	épület/épületrész	az épület bruttó alapterülete területe / m^2	1

1 Módosította: 512/2026. (XI. 24.) Korm. rendelet 1. §.

2 Hatályon kívül helyezve: 2010. évi CXXX. törvény 12–12/B. § alapján. Hatálytalan: 2025. I. 9-től.

3.	nyomvonaljellegű építmények részeként megvalósuló műtárgyak (különösen híd, alagút, áteresz)	hossz/fm	2
4.	külső vagy belső felületképzés, színezés, falfestés, épületplasztika, sírjel, síremlék, kerítés	felület vagy befoglaló felület területe / m^2 boltozat, bonyolultabb geometriájú vízszintes lefedés esetén alaprajzi vetület területe / m^2	0,2
5.	felületben mért építményrészek, tartószerkezeti elemek (különösen fedélszék, falazat, mennyezet, boltozat, padlóburkolat)	a felület területe / m^2 boltozat, fedélszék, bonyolultabb geometriájú lefedés esetén alaprajzi vetület területe / m^2	0,1
6.	kis keresztmetszetű (szélesség, magasság vagy átmérő max. 25 cm) hosszban mért építményrészek (különösen tartószerkezeti elemek, pillér, áthidaló, koszorú, zászlótartó oszlop, alapterülettel nem jellemezhető szerkezetek)	hossz, szélesség vagy magasság (a befoglaló téglatest leghosszabb oldala) / fm	0,05
7.	nagy keresztmetszetű (szélesség, magasság vagy átmérő min. 25 cm) hosszban mért építményrészek (különösen tartószerkezeti elemek, pillér, áthidaló, koszorú, oszlop, égéstermék-elvezető, alapterülettel nem jellemezhető szerkezetek)	hossz, szélesség vagy magasság (a befoglaló téglatest leghosszabb oldala) / fm	0,2
8.	szobor, dombormű, egyéb faragott, kovácsolt vagy öntött tartozék	hossz, szélesség vagy magasság (a befoglaló téglatest leghosszabb oldala) / fm	4
9.	nyílászáró, nem építményrésznek minősülő szerkezetek, gépészeti berendezések	/ db	0,4
10.	védett park, történeti temetkezési hely	károsodással érintett növényállomány nettó alapterülete / m^2	0,2

2. melléklet a 421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelethez

A károsodással érintett fákra vonatkozó bírságösszeg kiszámítása

1. A 6. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti fákra vonatkozó bírság számítása

1.1. A műemléki szempontból értékes fákra vonatkozó bírság a 8. § (2) bekezdése szerinti bázisérték és

1.1.1. a 2.1. pontban foglalt táblázat szerinti, a fa törzskörméretétől függő,

1.1.2. a 2.2. pontban foglalt táblázat szerinti, a fa fajtájának típusától függő, továbbá

1.1.3. a 2.3. pontban foglalt táblázat szerinti, a fa állapotától függő szorzószámok szorzata.

2. A 6. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti fákra vonatkozó szorzószámok

2.1. A fa törzskörméretétől függő szorzószám

	A	B
1.	Törzskörméret 1 méter magasságban	A fa törzskörméretétől függő szorzószám
2.	10–149 cm	20
3.	150–209 cm	40
4.	210–269 cm	90
5.	270–329 cm	110
6.	330–359 cm	120
7.	360–389 cm	170
8.	390–139 cm	210

9.	420–449 cm	220
10.	450–479 cm	230
11.	480–509 cm	240
12.	510–539 cm	250
13.	540–569 cm	270
14.	570–599 cm	280
15.	600 cm és nagyobb törzskörméret	300

2.2. A fa fajtájának típusától függő szorzószám

	A	B
1.	A fafaj/fafajta típusa	A fa fajtájának típusától függő szorzószám
2.	gyorsan növő honos fafaj (pl. nyár)	1
3.	lassan növő honos fafaj (pl. tölgy, bükk, dió)	1,5
4.	különleges, egzóta fafaj	2

2.3. A fa állapotától függő szorzószám

	A	B
1.	A lombkorona állapota	A fa állapotától függő szorzószám
2.	a fa koronája ép (a fajra jellemzően), a lombveszteség nem haladja meg a 10%-ot	1,0
3.	a lombveszteség 11–25% közötti	0,7
4.	jelentős a lombveszteség, 25–50% között	0,4
5.	erős koronakárosodás, 50% felett	0,2
6.	elhalt korona, teljes lombveszteség	0,1

TARTALOMJEGYZÉK

421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet ---- 1
a műemlékvédelmi bírságról ---- 1
1. Általános rendelkezések ---- 1
2. Értelmező rendelkezések ---- 1
3. A műemlékvédelmi bírság kiszámítása ---- 2
4. A műemlékvédelmi bírság kiszabásának további szabályai ---- 4
5. Záró rendelkezések ---- 4
1. melléklet a 421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelethez ---- 4
A bírságalap kiszámításához szükséges jellemző, mértékegység és szorzószám ---- 4
2. melléklet a 421/2024. (XII. 23.) Korm. rendelethez ---- 5
A károsodással érintett fákra vonatkozó bírságösszeg kiszámítása ---- 5